

Buenos Aires, 1 de març de 1975

Biblioteca d'Humanitats

Sr. Director de "Serra d'Or"

La carta del senyor Jaume Melendres, apareguda al número de desembre de la revista, m'obliga a escriure les ratlles que següents amb l'ànim de posar punt final, per la meua banda, a aquestes lamentable qüestió.

El senyor Melendres és lliure de creure el que vulgui respecte als motius pels quals vaig adreçar a "Serra d'Or" la meua rèplica al seu llibel, de la mateixa manera que jo sóc lliure de no creure que ell utilitza contra la seva voluntat la llengua amb l'ús de la qual, segons ell, jo tenia por de contaminar la meua puresa política. Conec molts escriptors i crítics que, en les actuals circumstàncies -i en d'altres de pitjors- mai no l'han utilitzada ni l'utilitzen, aquella llengua, en el quefer professional. És evident que si tots ells haguessin oposat la resistència que sembla oposar-hi el senyor Melendres a expressar-se en la dita llengua, avui ningú no escriuria en català.

Després el senyor Melendres diu que no té "costum d'entrar en discussió amb les persones que es lliuren a la pràctica pública de l'insult". Això deu ser perquè, si el tingués, aqueix costum, amb qui primer discutiria fóra amb ell mateix, car el senyor Melendres s'hi dedica àdhuc a nivell professional, a aquesta pràctica. Insultant era la seva nota sobre el meu llibre, a partir del títol mateix, que feia: Bienvenido al teatro, Mister Arbones; insultant i infamant és, ara, la seva lletra. Mai no m'he dedicat a la pràctica pública de l'insult -altra feina tinc a caçar papallones-, i tampoc no he insultat el senyor Melendres en cap punt de la meua carta. Vaig dir que havia jugat brut i ho vaig demostrar amb raons, les quals no sols no ha refusat, sinó que les ha corroborades. En subratllar el text de Molas i el meu, el senyor Melendres ha posat en relleu que, tal com vaig reconèixer d'una manera franca, jo n'havia extret fets concrets, fets que qualsevol assagista o historiador que s'hi vulgui referir haurà de consignar amb mots similars als de Molas o meus i no farà cap plagi. Deia a la meua carta que havia omès involuntàriament de consignar el títol del llibre d'on havia tret part de les dades sobre Josep Romeu (fet que posava com exemple) i, evidentment, quedava implícit que també havia extret de la mateixa font part de les que feien referència a Esteve Albert (malgrat no dir-ho explícitament per raons d'espai i per tal com ja havia reproduït textualment el paràgraf del senyor Melendres on "denunciava el plagi"). El senyor Melendres, però, ignora aquesta explicació i rebla el clau tot dient que la meua impugnació és fal·laciosa! Més: diu que el plagi que denunciava "no té en si mateix massa importància" i assenyala que en cap cas no el feia extensiu a la resta del llibre. Aleshores, què volia dir quan parlava de "refrito" i de "libro de segunda mano"? Què vol insinuar ara, a la seva carta, quan diu que "és revelador de la forma en què ha estat escrit el llibre"? No és jugar brut, això? No ho és també dir que en la meua carta intento de "minimitzar el fet d'haver oblidat, en una història del teatre català de postguerra publicada el 1973, El retaule del flautista", quan jo no he fet tal cosa? I no ho és referir-se al meu llibre com a una història del teatre català de postguerra, quan només cal fullejar-lo per veure que no ho és?

Però el senyor Melendres no en té prou amb això. Tot seguit em fa dir allò que jo no he dit, per tal de justificar els insults amb els quals acaba la carta. En efecte, afirma que jo l'identifico amb els qui "amaguen l'ou de cara a les noves generacions". D'on ho ha tret això? El que dic a la carta és que el senyor Melendres ha atacat el meu llibre mitjançant tècniques semblants a les que utilitzen aquells qui ens emmascaren la realitat, però això no vol dir que l'identifiqui amb ells, sinó, només, que ha fet ús de tècniques semblants a les que empren ells, bé que amb una altra finalitat. Per ventura el senyor Melendres té cua de palla?

I aleshores, el senyor Jaume Melendres s'autoerigeix en jutge omniscent, en inquisidor infal·lible i, amb frases lapidàries, en termes absoluts, de primer condemna el llibre a les flames de l'infern, per dolent; tot seguit, es dedica a desemmascarar, tot proferint

insults i ofenses, l'incompetent autor que s'amaga darrera no sé quines banderes.

Podria qüestionar aquest judici sobre el meu llibre apel·lant a les opinions d'altres crítics (ja feta pública a través de les publicacions respectives) i fins i tot a les d'algunes rellevants figures de les nostres lletres (ja expressades en forma privada a través de cartes), però crec que ~~el senyor Melendres no paga la pena~~ no paga la pena. I per tal de replicar els dos paràgrafs darrers de la carta del senyor Melendres, em caldria rebaixar-me tant com s'ha rebaixat ell, però això no ho faré, car sento molt de respecte pel senyor Director de "Serra d'Or" i pels lectors de la revista, i sobretot perquè, a despit de tots els insults del senyor Melendres, encara em resta una bona dosi de dignitat.

Agraint-vos la publicació de la carta anterior i també la d'aquesta, us saludo molt afectuosament i resto vostre i per Catalunya

Jordi Arbonès

Leandro N. Alem 195
BERNAL (Buenos Aires)
Rep. Argentina